

Tietoja sijoittajalle

Tällä asiakirjalla LähiTapiola Varainhoito Oy antaa asiakkaalle sijoituspalveluita koskevan lainsäädännön sekä viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaisia tietoja itsestään, tarjoamistaan sijoituspalveluista, rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä. Tarkemmat palvelukohtaiset ehdot kerrotaan palvelua koskevan sopimuksen ehdoissa. Jos sopimusehdot ja tämän asiakirjan tiedot eroavat, noudatetaan sopimusehdoja.

Tämä asiakirja on saatavilla ajantasaisena osoitteessa www.lahitapiola.fi/tietoavarainhoidosta

1. Palveluntarjoajan yhteystiedot

LähiTapiola Varainhoito Oy ("LähiTapiola Varainhoito")
Y-tunnus 1604393-7
Revontulenkuja 1
02010 LÄHITAPIOLA
Puhelin: (09) 453 8500

2. Perustiedot LähiTapiola Varainhoidosta ja valvova viranomainen

LähiTapiola Varainhoidolla on sijoituspalvelulain mukainen toimilupa sijoituspalveluiden tarjoamiseen. LähiTapiola Varainhoito tarjoaa sijoituspalveluina omaisuudenhoitoa, sijoitusneuvontaa sekä vastaanottaa ja välittää rahoitusvälineitä koskevia toimeksiantoja. Lisäksi LähiTapiola Varainhoito voi tarjota sijoituspalveluiden oheispalveluita.

LähiTapiola Varainhoito toimii vakuutusten tarjoamisesta annetun lain mukaisena vakuutus-edustajana ja on rekisteröity Finanssivalvonnan vakuutus-edustajarekisteriin. LähiTapiola Varainhoito myy vain LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön sijoitusvakuutuksia.

LähiTapiola Varainhoitoa valvoo Finanssivalvonta, jonka yhteystiedot ovat: Finanssivalvonta, Snellmaninkatu 6, PL 103, 00101 Helsinki

LähiTapiola Varainhoito toimii LähiTapiolan varainhoitokonsernin emoyhtiönä ja sen tytäryhtiöitä ovat Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj, LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy ja LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy.

LähiTapiola Varainhoito kuuluu LähiTapiola-ryhmään ja sen omistavat LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöt.

3. Tarjottavat sijoituspalvelut ja sidonnaisasiamies

LähiTapiola Varainhoidon pääliiketoimintaa on omaisuudenhoito. Omaisuudenhoidossa sijoituskohteena voidaan käyttää LähiTapiolan varainhoitokonserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnoimia rahastoja ja muita rahastoja, osakkeita, rahamarkkinainstrumentteja, joukkovelkakirjalainoja ja johdannaisia. Tarkemmat tiedot omaisuudenhoitopalvelusta ilmoitetaan omaisuudenhoitoa koskevan sopimuksen ehdoissa.

LähiTapiola Varainhoidon antama sijoitusneuvonta ei ole lainsäädännön määritelmän mukaan riippumaton sijoitusneuvontaa. LähiTapiola Varainhoidon sijoitusneuvonnan kohteena ovat LähiTapiolan varainhoitokonserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnoimat rahastot, joista osan osavalmistajana ja omaisuudenhoitajana LähiTapiola Varainhoito toimii. Kaikki tarjolla olevat varainhoitokonsernin rahastot eivät kuitenkaan ole sijoitusneuvonnan kohteena.

LähiTapiola Varainhoito arvioi rahoitusvälineen soveltuvuuden asiakkaalle kussakin sijoitusneuvontatilanteessa mutta ei tarjoa säännöllistä arviointia asiakkaalle suositeltujen rahoitusvälineiden soveltuvuudesta, ellei asiakkaan kanssa näin ole sovittu.

LähiTapiola Varainhoito välittää asiakkailleen pääasiassa LähiTapiolan varainhoitokonserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnoimia sijoitusrahastoja ja vaihtoehtorahastoja. LähiTapiola Varainhoito toimii osan rahastoista osavalmistajana ja omaisuudenhoitajana sekä tarjoaa rahastoille hallinnollisia palveluita. Lisäksi LähiTapiola Varainhoito voi välittää muidenkin palveluntarjoajien valmistamia rahastoja ja rahoitusvälineitä.

LähiTapiola Varainhoito on laatinut toimeksiantojen toteuttamista koskevat toimintaperiaatteet, joiden mukaan LähiTapiola Varainhoito hoitaa toimeksiantoja omaisuudenhoitoasiakkaidensa salkuissa ja välittäessään asiakkaidensa rahastotoimeksiantoja. Ajantasaiset toimintaperiaatteet ovat saatavilla osoitteessa www.lahitapiola.fi/tietoavarainhoidosta

LähiTapiola Varainhoidon sidonnaisasiamiehenä toimii LähiTapiola Palkitsemispalvelut Oy, joka on rekisteröity Finanssivalvonnan julkiseen sidonnaisasiamiesrekisteriin.

4. Asiointitavat ja asiointikieli

LähiTapiola Varainhoidon asiakaspalvelua hoitaa LähiTapiola Varainhoidon sijoitusmyyntiorganisaatio.

Lisäksi rahastojen asiakaspalvelua tarjotaan LähiTapiolan digitaalisissa palveluissa sekä säästämisen ja sijoittamisen puhelinpalvelussa numerossa 09-453 8500.

LähiTapiola Varainhoidon asiakaspalvelu sekä kirjalliset materiaalit ovat saatavilla suomen ja ruotsin kielellä. Asiointikielenä on suomi, ellei asiakkaan kanssa muuta sovita.

LähiTapiola Varainhoito toimittaa asiakkaalle sijoituspalvelulain mukaan annettavat tiedot vain sähköisessä muodossa. Ei-ammattimaisella asiakkaalla on oikeus saada tiedot paperisena esittämällä tätä koskeva pyyntö LähiTapiola Varainhoidolle.

5. Sijoittajan suoja

LähiTapiola Varainhoito on Sijoittajien korvausrahaston jäsen. Korvausrahasto korvaa ei-ammattimaiselle sijoittajalle aiheutuneet menetykset silloin, kun korvausrahaston jäsen ei ole suorittanut suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saatavia sopimuksen mukaisesti. Edellytyksenä on rahaston jäsenen maksukyvyttömyys. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 9/10 sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Korvausrahasto ei korvaa esimerkiksi kurssimuutoksista tai huonoista sijoituspäätöksistä aiheutuneita menetyksiä.

6. Asiaksluokittelu

Sijoituspalvelulain mukaan sijoituspalvelun tarjoajan on luokiteltava asiakkaansa ja ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Sijoituspalvelulaki sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä. Asiakkaan luokituksella on vaikutusta sijoittajan suojan laajuuteen.

Ei-ammattimainen asiakas on laajimman sijoittajansuojan piirissä. Omaisuudenhoidossa ja sijoitusneuvonnassa asiakas voidaan luokitella vain ei-ammattimaiseksi tai ammattimaiseksi asiakkaaksi.

Asiakkaalla on lain mukaan oikeus pyytää kirjallisesti asiaksluokittelun muuttamista.

Ammattimaisen asiakkaan sijoittajansuoja on suppeampi kuin ei-ammattimaisen, eivätkä ammattimaiset asiakkaat kuulu Sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin. Myöskään kaikki

palveluntarjoajan noudattamat selonottovelvollisuutta koskevat menettelytavat eivät tule sovellettavaksi.

7. Eturistiriidat ja toimitavat eturistiriitojen tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi

Eturistiriidalla tarkoitetaan poikkeuksellista sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamiseen liittyvää tilannetta esim. asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä, johon voi liittyä asiakkaan etuihin kohdistuva merkittävä riski. Eturistiriita voi syntyä myös palveluntarjoajan henkilökunnan ja asiakkaan välille tai kahden asiakkaan välille.

LähiTapiola Varainhoito tarjoaa sijoituspalveluita myös LähiTapiola-ryhmään kuuluville yhtiöille. Sijoituspalveluiden tarjoaminen LähiTapiola-ryhmän yhtiöille ja muille asiakkaille voi aiheuttaa LähiTapiola Varainhoitokonsernin ja sen asiakkaiden tai asiakkaiden välillä eturistiriitatilanteita, joiden välttämiseksi on ryhdytty asianmukaisiin toimiin.

LähiTapiola Varainhoito noudattaa toiminnassaan eturistiriitatilanteiden välttämiseksi jäljempänä selostettuja menettelytapoja.

Erityistä huomiota kiinnitetään eturistiriitatilanteiden tunnistamiseen ja ehkäisyyn LähiTapiola Varainhoidon tarjoamassa sijoitusneuvonnassa sekä omaisuudenhoidossa.

Toimenpiteitä, joilla eturistiriitatilanteiden syntyminen ehkäistään:

- LähiTapiola-ryhmässä johdon ja henkilökunnan palkitsemisperiaatteet laaditaan siten, että ne kannustavat vastuulliseen liiketoimintaan, asiakkaiden tasapuoliseen kohteluun ja eturistiriitojen välttämiseen.
- LähiTapiola-ryhmässä eri toimintoja on erotettu fyysisesti toisistaan ja lisäksi käyttövaltuuksia järjestelmiin eri toimintojen välillä on rajoitettu.
- Henkilökunnan ja heidän lähipiirinsä liiketoimien toteuttamiseen on laadittu kaupankäytissäännöt.
- Henkilökunnan ja johdon sivutoimia varten on erillinen ohjeistus
- Sääntöjen ja periaatteiden noudattamista valvotaan säännöllisesti.

Mahdollisten eturistiriitojen syntymistä ehkäistään muun muassa ohjeistuksella ja koulutuksella sekä noudattamalla organisaation sisällä salassapitoa koskevia säännöksiä.

LähiTapiolalla on jäävyttä koskevat sisäiset ohjeet, joiden mukaan toimihenkilö ei saa käsitellä asiaa, jossa hän itse tai joku hänen läheisensä on osallisena.

Jos eturistiriitatilannetta ei kuitenkaan voida välttää, asiakkaalle kerrotaan sen luonne ja syyt ennen liiketoimen suorittamista. Asiakas harkitsee itsenäisesti, haluaako hän eturistiriitatilanteesta huolimatta, että liiketoimi suoritetaan. Palveluntarjoaja voi myös kieltäytyä sijoituspalvelun tarjoamisesta eturistiriitatilanteesta.

Toimintaperiaatteiden sisältö ja ajantasaisuus tarkistetaan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Asiakas voi pyynnöstä saada sijoituspalvelun tarjoamisen yhteydessä yksityiskohtaisempaa tietoa kyseisen palvelun tarjoamiseen liittyvistä eturistiriitojen hallinnasta.

Sijoituspalveluissa mahdollinen eturistiita liittyy esimerkiksi siihen, että LähiTapiola Varainhoito tarjoaa asiakkailleen sijoituspalveluita, joiden kohteena ovat LähiTapiola Varainhoito-konserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnoimat rahastot, joista maksettavat hallinnointipalkkiot vaikuttavat konsernin tulokseen. Lisäksi LähiTapiola Varainhoito toimii osan rahastoista omaisuudenhoidtajana ja osallistuu näiden rahastojen kehittämiseen.

8. Kannustimet

Kannustimilla tarkoitetaan maksuja, palkkioita ja muita etuja, joita LähiTapiola Varainhoito saa kolmannelta osapuolelta (muulta kuin asiakkaalta) tai maksaa tälle sijoituspalvelun tarjoamisen yhteydessä. Kannustimet tulevat LähiTapiola Varainhoidon ulkopuolelta tai ne maksetaan ulkopuolelle. Kolmas osapuoli voi olla LähiTapiola-ryhmään kuuluva yhtiö, toinen markkinaosapuoli (esim. rahastoyhtiö) tai ulkopuolinen palveluntarjoaja.

Sijoituspalvelun tarjoamiseen liittyvät palkkiot ja maksut kuten arvopapereiden kaupankäynti- ja vaihtopalkkiot, selvitys- ja säilytyspalkkiot sekä lainsäädäntöön perustuvat verot eivät ole kannustimia.

Kannustimien tarkoituksena on parantaa asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua ja muun muassa niiden avulla voidaan tuottaa asiakkaille korkeamman tasoista palvelua laadukkaamman raportoinnin, verkkopalvelun, asiakashuolenpidon ja laajemman palveluverkoston avulla. Kannustimien vastaanottaminen ja maksaminen eivät saa haitata sijoituspalveluyrityksen velvollisuutta toimia rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti ja asiakkaan etujen mukaisesti.

Omaisuudenhoidon tarjoamisen yhteydessä LähiTapiola Varainhoito voi sopia sijoituskohteiden hallinnointipalkkion palautusta koskevista järjestelyistä rahastoyhtiön tai yhteissijoitusyrityksen kanssa. Hallinnointipalkkion palautuksen määrä ja määrätymisperusteet vaihtelevat rahastoyhtiöittäin mm. rahastotyyppin ja sijoitetun varallisuuden perusteella. Mikäli rahastoyhtiö maksaa hallinnointipalkkion palautuksen

LähiTapiola Varainhoidolle, LähiTapiola Varainhoito maksaa hallinnointipalkkion palautuksen asiakkaalleen. LähiTapiola Varainhoito voi myös sopia, että rahastoyhtiö maksaa hallinnointipalkkion palautuksen suoraan LähiTapiola Varainhoidon asiakkaalle. Mikäli LähiTapiola Varainhoito saa rahastoyhtiöltä jakelupalkkiota omaisuudenhoitoasiakkaiden sijoitusten osalta, LähiTapiola Varainhoito maksaa vastaanottamansa jakelupalkkion omaisuudenhoitoasiakkailleen.

LähiTapiola Varainhoito raportoi asiakkaalle vastaanottamiensa palkkioiden ja muiden maksujen euromäärän jälkikäteen.

LähiTapiola Varainhoito voi maksaa asiakashankinnasta kertaluonteisen palkkion LähiTapiola-ryhmään kuuluvalla yhtiöllä. Palkkio voi olla suuruudeltaan kiinteä euromääräinen summa (50 euroa). Kiinteän palkkion lisäksi tai tietyn sijoitussumman ylittyessä voidaan maksaa kiinteä palkkio toteutuneesta sijoituksesta. Palkkio on enintään 280 euroa. Palkkion maksamisesta LähiTapiola-ryhmän yhtiöllä ei aiheudu kustannuksia asiakkaalle.

LähiTapiola Varainhoito voi vastaanottaa ja tarjota yhteistyökumppaneilleen muita ei-rahallisia etuja, mikäli nämä ovat luonteeltaan vähäisiä. Vähäisiä ei-rahallisia etuja ovat esimerkiksi koulutus tai seminaarituloisuus ja niihin liittyvä kohtuullisen vieraanvaraisuuden mukainen tarjoilu.

9. Asiakasvarojen säilytys

LähiTapiola Varainhoidon omaisuudenhoitoasiakkaiden varat säilytetään LähiTapiola Varainhoidon valitseman kolmannen osapuolen (säilyttäjä) hallussa asiakkaan nimissä avatulla arvo-osuustilillä, pankkitilillä tai LähiTapiola Varainhoidon nimissä olevalla asiakasvaratilillä, joka voi olla joko pankki- tai säilytystili.

Omaisuudenhoitoasiakkaiden ulkomaisia rahoitusvälineitä voidaan säilyttää yhteistilillä ja ne rekisteröidään yleisen käytännön mukaisesti LähiTapiola Varainhoidon tai kolmannen osapuolen nimiin. Yksittäisen sijoittajan osallistuminen ulkomaisen yhtiön yhtiökokoukseen ei siten ole yleensä mahdollista. Yhteistilillä säilyttämisessä on olemassa riski asiakkaan varojen sekoittumisesta kolmannen osapuolen tai muiden sijoittajien varoihin.

Asiakkaan rahoitusvälineitä tai varoja saatetaan säilyttää sellaisilla tileillä, joihin soveltuu muun valtion kuin Suomen lainsäädäntö tai vaihtoehtoisesti on mahdollista, että kyseisen säilyttäjän kansallisen lainsäädännön mukaan asiakkaan rahoitusvälineitä ei voida erottaa yksilöidysti säilyttäjän omista rahoitusvälineistä. Tällöin kyseisiin rahoitusvälineisiin tai varoihin liittyvät asiakkaan oikeudet ja riskit voivat vaihdella kyseisen valtion sovellettavan lain mukaan. Lisäksi ulkomaisten

rahoitusvälineiden omistamiseen ja vaihdantaan saattaa liittyä suomalaisiin rahoitusvälineisiin sijoittamisesta poikkeavia poliittisia, taloudellisia, juridisia, verotuksellisia ja muita ennalta arvaamattomia riskejä, jotka jäävät yksin asiakkaan vastattaviksi. Mikäli rahoitusvälineen kotimaa ja siten myös alisäilyttäjän kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, voivat asiakkaan oikeudet rahoitusvälineeseen olla erilaiset.

LähiTapiola Varainhoidon välittämien kotimaisten sijoitusrahastojen ja erikoissijoitusrahastojen rahasto-osuudet kirjataan asiakkaan nimiin rahastoyhtiön/vaihtoehtorahastojen hoitajan ylläpitämään rahasto-osuusrekisteriin.

LähiTapiola Varainhoidon välittämien ulkomaisten yhteistyökumppanien sijoitusrahastoissa asiakkaiden omistamat rahasto-osuudet säilytetään ulkomaisessa rahastoyhtiössä asiakkaiden lukuun LähiTapiola Varainhoidon nimissä.

LähiTapiola Varainhoidon nimissä asiakkaiden lukuun säilytettävät varat säilytetään erillään LähiTapiola Varainhoidon omista varoista. LähiTapiola Varainhoito pitää asiakaskohtaisia arvopaperitilejä LähiTapiola Varainhoidon järjestelmissä ulkomaisten rahasto-osuuksien omistajista. Arvopaperitilillä tarkoitetaan LähiTapiola Varainhoidon ylläpitämää alakirjanpitoa siitä, miten rahastojen omistus jakautuu LähiTapiola Varainhoidon asiakkaiden kesken. LähiTapiola Varainhoito pitää alakirjanpitoa myös asiakasvaratilillä (pankkitilillä) olevien asiakkaiden käteisvarojen jakautumisesta asiakkaiden kesken.

LähiTapiola Varainhoito noudattaa huolellisuutta valitessaan säilytyspalveluja tarjoavat kolmannet osapuolet. LähiTapiola Varainhoidolla ei ole vastuuta kolmannen osapuolen toimista, laiminlyönneistä tai asiakkaalle kolmannen osapuolen maksuvyyttömyydestä aiheutuvista seuraamuksista.

10. Kulut ja veloitukset

Omaisuußenhoitopalkkio sovitaan kunkin asiakkaan kanssa erikseen ja veloitetaan euromääräisellä laskulla. Omaisuußenhoitopalkkion lisäksi asiakkaan maksettavaksi tulevat omaisuußenhoitopalveluun liittyvät arvopaperikaupankäynnin toimeksiantokulut ja kaupankäyntiin mahdollisesti liittyvät verot sekä arvopapereiden säilytys- ja selvityskulut. Omaisuußenhoitopalveluun liittyvät arvopaperikaupan toimeksiantokulut veloitetaan asiakkaalta suoraan kaupan yhteydessä.

Omaisuußenhoitopalvelu on arvonlisäveron alaista ja vero lisätään asiakkaan laskuun. Mikäli asiakkaan kotipaikka on ulkomailla, vastaa asiakas itse oman verotusmaansa mukaisen arvonlisäveron suorittamisesta.

LähiTapiola Varainhoidon välittämien rahastojen kulut ja palkkiot löytyvät rahastoesitteeltä tai muusta asiakkaalle etukäteen toimitetusta materiaalista. Rahastosijoittamisessa voi olla merkintä-, lunastus- ja vaihto sekä hallinnointipalkkioita.

Kuluja ja veloituksia koskevat tiedot käyvät ilmi asiakkaille säännöllisesti toimitettavilta raporteilta.

11. Puheluiden, sähköisten viestien ja keskusteluiden tallentaminen ja asiakasviestintä

LähiTapiola Varainhoito tallentaa asiakkaan kanssa käydyt puhelut ja sähköiset viestit toimeksiantojen todentamiseksi. Tallenteita käytetään toimeksiannon todentamisen lisäksi asiakaspalvelun kehittämiseen, riskienhallinnallisiin tarkoituksiin ja mahdollisten riitaisuusien ratkaisemista varten.

Lisäksi LähiTapiola Varainhoito dokumentoi asiakkaan kanssa kasvotusten käydyt, asiakkaan toimeksiantoon liittyvät keskustelut.

Asiakkaalla on oikeus pyytää kopio puhelinkeskusteluista, tallennetuista viesteistä ja keskusteluista.

LähiTapiola Varainhoidon ja asiakkaan välinen kommunikaatio voi tapahtua kasvokkain, puhelimitse, kirjallisesti tai sähköisesti LähiTapiola Varainhoidon digitaalisissa palveluissa.

12. Henkilötietojen käsittely

LähiTapiola Varainhoito huolehtii asiakkaidensa yksityisyyden suojan toteutumisesta ja käsittelee henkilötietoja lain sekä hyvän tiedonhallinta- ja tiedonkäsittelytavan mukaisesti. Henkilötietoja käsitellään LähiTapiola-ryhmän tuotteiden ja palvelujen tarjoamista, asiakassuhteen hoitamista ja asiakkaille suunnattua markkinointia varten. Tietoja voidaan käyttää myös esimerkiksi sen selvittämiseen, onko asiakas LähiTapiola Varainhoidon noudattamien pakotteiden kohteena sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu, tutkintaan saattamista varten.

Tietosuojaselosteissa kerrotaan tarkemmin käsiteltävistä henkilötiedoista, niiden käsittelystä ja rekisteröidyn oikeuksista. Henkilötietojen tarkempaan käsittelyyn sekä LähiTapiola-ryhmän asiakasrekisterin ja Varainhoidon tietosuojaselosteisiin voi tutustua LähiTapiolan verkkosivuilla osoitteessa www.lahitapiola.fi/henkilotietojen-kasittely. Tietosuojaselosteita saa myös pyydettäessä postitse tai sähköpostitse osoitteesta tietosuoja@lahitapiola.fi.

13. Soveltuvuus- ja asianmukaisuusarviointi

Kun LähiTapiola Varainhoito tarjoaa sijoitusneuvontaa tai omaisuudenhoitoa, se pyytää asiakkaalta tietoja asiakkaan sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä, taloudellisesta tilanteesta mukaan lukien tappionsietokyky sekä sijoitustavoitteista mukaan lukien riskiraja, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia, erityisesti asiakkaan riskirajan ja tappionsietokyvyn mukaisia sijoituspalveluita ja rahoitusvälineitä. Tietoja pyydetään, sillä laki velvoittaa selvittämään sijoituspalvelun tai rahoitusvälineen soveltuvuuden asiakkaalle ennen omaisuudenhoidon tai sijoitusneuvonnan tarjoamista. Soveltuvuusarviointi tehdään asiakkaan antamien tietojen perusteella, joten on tärkeää, että asiakkaan antamat tiedot ovat ajantasaisia, täsmällisiä ja kattavia. Asiakas vastaa antamiensa tietojen oikeellisuudesta.

Kun LähiTapiola Varainhoito välittää asiakkaan antaman rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon ja toimeksianto on annettu asiakkaan aloitteesta, ei LähiTapiola Varainhoito ole velvollinen arvioimaan, onko rahoitusväline asiakkaalle asianmukainen, kun toimeksianto koskee lainsäädännön mukaisia yksinkertaisia rahoitusvälineitä, esimerkiksi sijoitusrahastoja. Lista yksinkertaisista rahoitusvälineistä on saatavilla LähiTapiola Varainhoidosta.

Kun LähiTapiola Varainhoito välittää asiakkaan toimeksiannon, jonka kohteena ovat lainsäädännön mukaiset monimutkaiset rahoitusvälineet (mm. erikoissijoitusrahastot ja muut vaihtoehtorahastot), asiakkaalle tehdään asianmukaisuus- tai soveltuvuusarviointi ennen toimeksiannon vastaanottamista.

Asianmukaisuusarviointi tehdään asiakkaan antamien tietojen perusteella, joten on tärkeää, että asiakkaan antamat tiedot ovat ajantasaisia, täsmällisiä ja kattavia. Asiakas vastaa antamiensa tietojen oikeellisuudesta. Jos asiakkaan antamat tiedot ovat riittämättömät, LähiTapiola Varainhoito ei voi arvioida, onko rahoitusväline asianmukainen asiakkaalle. Jos asiakas tästä huolimatta haluaa antaa toimeksiannon, asiakkaan on otettava huomioon, ettei LähiTapiola Varainhoidolla ole ollut mahdollisuutta arvioida, onko asiakkaalla riittävästi tietämystä ja kokemusta tarjottavaan rahoitusvälineeseen tai sijoituspalveluun sisältyvistä riskeistä.

14. Kestävyyseriskien ja pääasiallisten haitallisten kestävyysvaikutusten huomiointi omaisuudenhoidossa ja sijoitusneuvonnassa

Kestävyyseriskillä tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyvää tapahtumaa tai olosuhdetta, jonka toteutumisella saattaisi olla merkittävä kielteinen vaikutus sijoituksen arvoon.

Tällaisia tapahtumia voivat olla esimerkiksi sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat fyysiset riskit tai lainsäädännön muutoksista aiheutuvat transaktioriskit sijoituskohteiden toiminnalle.

Toimiessaan omaisuudenhoitajana LähiTapiola Varainhoito sisällyttää sijoituspäätöksille oleellisten kestävyysriskien ja niiden vaikutusten arvioimisen sijoituskohteisiin kestävyysanalyysiin, kullekin omaisuusluokalle ja sijoitusmallille tarkoituksenmukaisella tavalla. Kestävyysriskien arvioimisesta kerrotaan tarkemmin LähiTapiola Varainhoidon kestävä sijoittamisen periaatteissa.

Tarjotessaan sijoitusneuvontaa LähiTapiola Varainhoito huomioi kestävyysriskit tarjolla olevan tuotevalikoiman kautta. Sijoitusneuvontaa annetaan vain varainhoitokonsernin rahastoista, jotka tunnetaan hyvin ja joiden sijoituspäätöksissä huomioidaan kestävyysriskit. Tietoja siitä, miten kestävyysriskit huomioidaan kunkin rahaston sijoitustoiminnassa ja miten kestävyysriskien arvioidaan vaikuttavan rahaston tuottoon, esitetään rahastoesitteessä. Lisäksi kestävyysriskit huomioidaan sijoitusneuvonnassa ja LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön vakuutusneuvonnan tarjotussa vakuutusneuvonnassa kartoittamalla asiakkaan kestävyysmieltymykset. Kestävyysmieltymyksillä tarkoitetaan asiakkaan valintaa siitä, sisällytetäänkö hänelle annettavaan suositukseen tuotteita, jotka ovat sitoutuneet sijoittamaan tietyn vähimmäismäärän EU:n taksonomialuokittelun mukaisiin ympäristön kannalta kestäviin kohteisiin, tuotteita, jotka ovat sitoutuneet tekemään tietyn vähimmäismäärän EU:n tiedonantoasetuksen mukaisia kestäviä sijoituksia tai tuotteita, joissa huomioidaan pääasialliset haitalliset vaikutukset kestävyystekijöihin. Asiakas voi myös itse vaikuttaa sijoituskohteensa kestävyystekijöihin valitsemalla suositelluista sijoituskohteista muiden ominaisuuksien ohella ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia edistäviä sijoituskohteita, mikäli sellaisia on tarjolla. LähiTapiola Varainhoito huomioi instituutioasiakkailleen tarjottavassa sijoitusneuvonnassa asiakkaan sijoitussuunnitelman edellytykset ja rajaukset kestäville sijoittamiselle, jos asiakas antaa sijoitussuunnitelmansa LähiTapiola Varainhoidon käyttöön ennen sijoitusneuvonnan tarjoamista.

Pääasiallisilla haitallisilla kestävyysvaikutuksilla tarkoitetaan sijoituspäätöksistä mahdollisesti suoraan tai välillisesti aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia ympäristölle, yhteiskunnalle tai sosiaalisille tekijöille.

Toimiessaan omaisuudenhoitajana LähiTapiola Varainhoito sisällyttää sijoituspäätöksille oleellisten haitallisten kestävyysvaikutusten arvioimisen sijoituskohteista tehtäviin kestävyysanalyysiin,

kullekin omaisuusluokalle ja sijoitusmallille tarkoituksenmukaisella tavalla. LähiTapiola Varainhoito huomioi sijoituspäätösten pääasialliset haitalliset kestävyysvaikutukset, kun sijoituskohteena on osake tai yrityksen velkakirja. Haitallisia kestävyysvaikutuksia ei kuitenkaan huomioida valtionlainsijoituksissa. LähiTapiola-yhdistelmärahastojen osalta haitallisia kestävyysvaikutuksia ei huomioida, koska kohderahastojen sijoituskohteista ei aina ole saatavissa riittäviä tietoja. LähiTapiola Varainhoito kuitenkin arvioi valittujen rahastokumppanien valmiuksia huomioida kestävyshaitat sijoitusprosesseissaan. Omaisuudenhoidossa sijoituskohteena olevien rahastojen osalta pääasialliset haitalliset vaikutukset kestävyystekijöihin huomioidaan siltä osin kuin sijoituskohde on sellainen LähiTapiola-rahasto, jonka sijoitustoiminnassa huomioidaan pääasialliset haitalliset vaikutukset kestävyystekijöihin. Pääasialliset haitalliset kestävyysvaikutuksen huomioidaan sijoitus- ja vakuutusneuvonnassa siten, että asiakas määrittää, sisällytetäänkö hänelle annettavaan suositukseen vain tuotteita, joiden sijoitustoiminnassa ne on huomioitu.

15. Asiakasneuvonta ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Palveluun tai sitä koskevaan sopimukseen liittyvissä kysymyksissä asiakkaan tulee aina ensisijaisesti olla yhteydessä omaan yhteyshenkilöön. Asiakkaan tulee viipymättä ilmoittaa LähiTapiola Varainhoidolle palveluun liittyvästä virheestä ja siihen mahdollisesti liittyvästä vaatimuksestaan. Asiakasta kehoitetaan säästämään tai tallentamaan kaikki sopimusasiakirjat ja muu asiakassuhteessa annettu materiaali.

Mikäli LähiTapiola Varainhoidon ja asiakkaan välillä syntyy sopimukseen tai sijoituspalveluun perustuvia erimielisyyksiä, jotka eivät ratkea sopijapuolten välisillä neuvotteluilla, asiakas voi kääntyä LähiTapiolan Asiakassovittelutoimiston puoleen. Asiakassovittelutoimisto on LähiTapiolan oma sisäinen muutoksenhakukanava, joka käsittelee sijoituspalveluihin sekä henkivakuutuksiin ja vapaaehtoiisiin vahinkovakuutuksiin liittyviä asioita. Asiakas voi myös pyytää Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan (FINE) apua tilanteen selvittämisessä tai viedä erimielisyyden ratkaistavaksi sijoituslautakuntaan. Riitaisuuksien ratkaisemiseen sovelletaan Suomen lakia.

16. Tietoa rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä

Asiakkaan tulee huomioida, että hän kantaa itse riskin sijoituskohteiden arvon muutoksista. Asiakkaan tulee huolellisesti perehtyä rahoitusvälineettä koskeviin asiakirjoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin ennen sijoituspäätöksen tekemistä, jotta asiakas voi ymmärtää rahoitusvälineisiin liittyvät riskit ja mahdolliset vaikutukset

taloudelliseen asemaansa. Asiakkaan tulee harkita huolellisesti rahoitusvälineen soveltuvuus aiottuun käyttötarkoitukseen myös muuttuvissa olosuhteissa.

Asiakkaan tulee lisäksi huolellisesti perehtyä hänelle annettavan palvelun ehtoihin, valitsemiinsa rahoitusvälineisiin ja niihin sisältyviin riskeihin, asiakkaalle toimitettuihin vahvistuksiin, raportteihin ja muihin ilmoituksiin.

Tässä asiakirjassa on annettu yleinen kuvaus sijoituspalvelun kohteena olevista rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä. Kuvaus ei ole miltään osin tyhjentävä eikä se sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, joita kuvattuihin rahoitusvälineisiin liittyy. Rahoitusvälineen soveltuvuus tulee aina arvioida asiakaskohtaisesti.

Osakkeet

Osake on osakeyhtiön liikkeeseen laskema oman pääomanehtoinen arvopaperi. Osakkeen arvo perustuu kulloinkin vallitsevaan näkemykseen osakkeen liikkeeseen laskeneen osakeyhtiön arvosta. Osakkeeseen sijoittaminen oikeuttaa yleensä myös yhtiön maksamaan osinkoon.

Noteeratut osakkeet eli ns. pörssilistatut osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla (pörssi tai vastaava kaupankäyntijärjestelmä) tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Noteeraamattomat osakkeet ovat osakkeita, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Osakesijoitusten riskejä ovat osakkeiden hinnanvaihteluun liittyvä riski (markkinariski), sijoituskohteen valintaan liittyvä riski (osakeriski) ja kaupankäynnin laajuuteen liittyvä riski (likviditeettiriski). Pörssilistatut osakkeet ovat tyypillisesti likvidejä osakkeita ja noteeraamattomien osakkeiden likviditeetti on heikko, jolloin sijoitus voi olla vaikea myydä tai myynti voi kestää ajallisesti pitkään poikkeuksellisessa markkinatilanteessa.

Osakkeiden hinnanvaihteluun vaikuttaa sekä markkinoiden yleinen kehitys, että tiedot liikkeeseenlaskijan menestykseen vaikuttavista seikoista. Osakesijoituksiin sisältyy mahdollisuus menettää koko sijoitettu pääoma, jos liikkeeseenlaskija ajautuu konkurssiin. Näin ollen osakkeet eivät ole pääomaturvattuja sijoituksia. Riskiin vaikuttaa yleisesti myös mm. liikkeenlaskijan toimiala, lainsäädännön muutokset sekä liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä ja omistuksen jakautuminen. Vieraan valuutan määräisten osakkeiden arvoon vaikuttavat myös

valuuttakurssimuutokset. Kehittyvien markkinoiden osakkeisiin sijoittamista voidaan pitää muita osakesijoituksia riskipitoisempina, sillä näille markkinoille voi olla tyypillistä vakiintumaton toimintaympäristö ja lainsäädäntö, poliittiset riskit, valuuttakurssien voimakkaat heilahtelut, vastapuoliriskit sekä osakemarkkinoiden alhaisempi likviditeetti. Osakesijoituksissa korostuvat hajautuksen tärkeys ajallisesti, toimialoittain että maantieteellisesti.

Yleensä osakemarkkinoiden noustessa myös yksittäisen osakkeen arvo nousee, mutta yhtiökohtaiset negatiiviset tekijät saattavat vaikuttaa osakkeen arvoon päinvastaisesti. Markkinoiden laskiessa myös yksittäisten osakkeiden kurssit yleensä laskevat. Tätä vaikutusta voi yrittää lieventää yhtiökohtaisilla, sektorikohtaisilla tai maantieteellisellä hajautuksella. Markkinarvoltaan pienempien yhtiöiden osakkeiden likviditeetti saattaa aiheuttaa ennakoimattomia kurssiliikkeitä, jos myynti- tai ostopaine ylittävät tavanomaisen kysynnän ja tarjonnan. Usein myös pienempien yhtiöiden pörssissä esiintyvät ostaja- ja myyntilaidat ovat leveämmällä kuin enemmän vaihdetuilla suurilla yhtiöillä.

Osakkeisiin rinnastetaan myös merkintä- ja optio-oikeudet, jotka oikeuttavat merkitsemään niitä liikkeeseen laskeneen yhtiön osakkeita. Merkintä- tai optio-oikeuden hinta riippuu liikkeeseenlaskijan osakkeen hintakehityksestä sekä sen lisäksi optio-oikeuden toteutushinnasta, osakkeen volatiliteetista, korkotasosta ja optio-oikeuden jäljellä olevasta juoksuajasta. Merkintä- ja optio-oikeuksien volatiliteetti on korkeampi kuin alla olevan osakkeen, johtuen pienemmästä sitoutuneesta pääomasta (ns. vipuvaikutus).

Pörssikaupoista sijoittaja joutuu maksamaan palveluntarjoajan määrittelemät kaupankäyntikulut. Osakesijoituksiin ei pääsääntöisesti liity vakuusvaadetta.

Rahamarkkinainstrumentit

Rahamarkkinainstrumentteihin luetaan valtionvelkasitoumukset, sijoitustodistukset, yritystodistukset, kuntatodistukset ja ECP:t (Euro Commercial Paper).

Lyhyet rahamarkkinasijoitukset ovat pääsääntöisesti ns. nollakorkoisia todistuksia (diskonttopapereita), jonka haltijalle liikkeeseenlaskija maksaa todistukseen merkittynä eräpäivänä nimellisarvon. Sopimusten maturiteetti on tyypillisesti 1–12 kuukautta. Sijoitukseen liittyy olennaisesti liikkeeseenlaskijan luottoriski.

Nollakorkoisten rahamarkkinasijoitusten tuotto muodostuu hankintahinnan ja nimellisarvon (tai takaisinmyyntihinnan) erotuksena. Hankintahinta ja takaisinmyynnin hinta saadaan diskonttaamalla

nimellisarvo ko. periodille noteerattavalla korkoprosentilla kaupan arvopäivästä eräpäivään. Sopimuksen voi tarvittaessa myydä jälkimarkkinoilla. Takaisinosto tapahtuu ostohetken markkinahintaan.

Rahamarkkinainstrumentteihin, kuten muihinkin korkoinstrumentteihin, liittyvä riski voidaan jakaa kahteen osaan. Toinen on korkotason vaihtelusta ja instrumentin maturiteetista johtuva riski (korkoriski), toinen liikkeeseenlaskijan / tallettussensaajan maksukykyyn liittyvä riski (luottoriski). Luottoriskin merkitys korostuu korkoinstrumenteissa, joissa liikkeeseenlaskijan luottoluokitus on alhainen (likviditeettiriski).

Sijoituksen hintavaihtelu (volatiliteetti) on yleensä maltillinen ja instrumentit ovat sijoituksina lähtökohtaisesti suotuisia epävarmassa markkinatilanteessa. Positiivisissa markkinaolosuhteissa rahamarkkinainstrumentit tuottavat vähemmän kuin riskipitoisemmat instrumentit. Riskit rahamarkkinainstrumenteissa ovat yleensä melko maltillisia johtuen sijoituksen lyhyestä juoksuajasta. Rahamarkkinasijoitukset eivät sisällä vipuvaikutusta tai muita vastaavia taloudellisia sitoumuksia. Rahamarkkinainstrumentteja pystyy yleensä myymään suhteellisen helposti jälkimarkkinoilla ja niihin ei liity vakuusvaadetta.

Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat ovat kassavirtapohjaisia instrumentteja, joiden arvo määritellään niiden kassavirtojen nykyarvojen kautta. Kiinteäkorkoisen joukkovelkakirjalainan kaikki kassavirrat tunnetaan, mutta vaihtuvakorkoisen joukkovelkakirjalainan kassavirrat riippuvat korkotason vaihteluista. Kassavirrat muodostuvat kuponkikoroista ja lainan pääoman takaisinmaksuista. Tällöin joukkovelkakirjalainan arvo määräytyy markkinoilla vallitsevan tuottovaatimuksen, eli diskonttokoron mukaisesti.

Joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskijana voivat olla esim. valtio, kunta, yritys tai vakuutus- ja rahoituslaitos. Liikkeeseen laskettavien joukkovelkakirjalainojen tuoton määräytymisperusteet määritellään kunkin yksittäisen lainan ehdoissa. Tuoton määrään voivat vaikuttaa myös emissio-kurssi ja mahdollisesti perittävä merkintäpalkkio.

Joukkovelkakirjalainaan tavallisesti liittyvät riskit ovat korkoriski ja luottoriski. Korkoriski tarkoittaa riskiä korkotason heilahtelusta. Korkotason nousu laskee joukkolainan myyntiarvoa jälkimarkkinoilla ja korkotason lasku puolestaan lisää arvoa. Joukkovelkakirjalainaan liittyy myös luottoriski, eli riski siitä, ettei liikkeeseenlaskija kykene maksamaan korkoa tai pääomaa takaisin velkakirjaehtoien mukaisesti. Selvitysrisi merkitsee tappionvaaraa, joka syntyy osapuolten välille maksujen

sekä toimitusten yhteydessä, mikäli vastapuoli ei kykene suoriutumaan velvoitteistaan. On mahdollista, ettei lainalle muodostu laina-aikana jatkuvaa päivittäistä jälkimarkkinaa. Mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen lainan eräpäivää, voi velkakirjan sen hetkinen markkinahinta olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi. Edellä mainittujen lisäksi joukkovelkakirjalainoihin sisältyy jälkimarkkina- ja likviditeettiriski. Sijoittajalla tai liikkeeseenlaskijalla voi lainakohtaisissa ehdoissa mainituin tavoin olla oikeus vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua. Ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin voi liittyä myös valuuttakurssiriskiä.

Sijoituksen hintavaihtelu (volatiliteetti) on yleensä maltillinen. Joukkovelkakirjalainan arvo laskee korkotason ja luottoriskilisän noustessa. Joukkolainat ovat sijoituksina lähtökohtaisesti suotuisia matalan kasvun ja inflaation ympäristössä. Positiivisissa markkinaolosuhteissa joukkovelkakirjojen, kuten valtiolainojen tuottovaade nousee ja valtiolainojen arvo laskee. Negatiivisissa markkinatilanteissa kysyntä valtiolainoihin kasvaa, tuottovaatimus laskee ja lainojen hinnat nousevat. Positiivisissa markkinatilanteissa yrityslainojen riskilisät yleensä tiukentuvat ja lainojen arvo nousee, mikäli alla oleva korkotaso ei nouse. Negatiivisissa markkinatilanteissa yrityslainojen riskilisät nousevat ja lainojen arvot laskevat, mikäli alla oleva korkotaso ei laske. Joukkovelkakirjalainat eivät sisällä vipuvaikutusta tai muita vastaavia taloudellisia sitoumuksia. Riskit joukkovelkakirjalainoissa ovat yleensä hieman suurempia verrattuna rahamarkkinainstrumentteihin johdun sijoituksen pidemmästä juoksuajasta. Joukkovelkakirjalainoja pystyy yleensä myymään suhteellisen helposti jälkimarkkinoilla ja niihin ei liity vakuusvaadetta.

Pääomaturvattu strukturoitu joukkovelkakirjalaina on laina, jossa sijoittaja saa eräpäivänä vähintään lainan nimellismäärän takaisin. Mikäli laina myydään ennen eräpäivää, voi sijoittajalle aiheutua pääomatappiota. Pääomaturvatun strukturoidun joukkovelkakirjan markkina-arvoon laina-aikana vaikuttavat korkotaso sekä kohde-etuuden arvonmuutos. Pääomaturvatun strukturoidun joukkovelkakirjalainan tuotto riippuu valitun kohde-etuuden kehityksestä. Kohde-etuus voi olla korko, valuutta, indeksi, osake, luottoriski, hyödyke, edellisten yhdistelmä tai muu lainan ehdoissa tarkemmin määritelty kohde-etuus. Kohde-etuuden arvo voi laina-aikana nousta tai laskea. Pääomaturvattuihin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin kuuluu likviditeettiriski ja liikkeeseenlaskijariski. Etenkin vakioimattomien johdannais sopimuksen ehtojen muuttaminen tai sopimuksen päättäminen kesken sopimuskauden tai oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen kolmannelle osapuolelle saattaa viedä aikaa ja

aiheuttaa kustannuksia. Pääomaturvatun strukturoidun joukkovelkakirjalainan hintavaihtelu voi olla suurta ja jälkimarkkinalikviditeetti heikkoa. Positiivisissa markkinaolosuhteissa pääomaturvatun strukturoidun joukkovelkakirjalainan arvo nousee, jos kohde-etuuden arvo nousee. Negatiivisissa markkinaolosuhteissa lainan arvo laskee, jos kohde-etuuden arvo laskee. Pääomaturvattuihin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin ei yleensä sisälly vipuvaikutusta. Pääomaturvattuihin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin ei liity vakuusvaadetta.

Debentuurilaina on joukkovelkakirjalaina, joka liikkeellelaskijan konkurssitilassa on etuoikeudeltaan huonommassa asemassa kuin liikkeellelaskijan muut sitoumukset. Tavallista lainaa suuremman riskin ja huonomman likviditeetin vuoksi debentuurilainalle maksetaan yleisesti parempaa korkoa kuin muille joukkovelkakirjalainoille.

Debentuurilainan hintavaihtelu on tyypillisesti suurempi kuin joukkovelkakirjalainan ja sijoituksen arvo laskee enemmän epävarmassa markkinatilanteessa. Positiivisissa markkinaolosuhteissa debentuurilainan hinta nousee ja negatiivisissa markkinaolosuhteissa debentuurilainan hinta laskee. Normaalissa markkinatilanteessa sijoituksen pystyy yleensä myymään suhteellisen helposti jälkimarkkinoilla. Debentuurilainoihin ei sisälly vipuvaikutusta tai muita vastaavia taloudellisia sitoumuksia eikä vakuusvaadetta.

Vaihtovelkakirjalaina on joukkovelkakirjalaina, jonka haltijalla on oikeus vaihtaa omistamansa velkakirjat liikkeeseenlaskijan osakkeisiin ennalta sovitulla vaihtosuhteella. Kuponkikorko on tavallisesti markkinoilla vallitsevaa liikkeeseenlaskijan luottoriskimarginaalia alhaisempi.

Instrumenttiin sisältyy vipuvaikutus, koska vaihtovelkakirjalainan haltijalla on oikeus vaihtaa lainat ennalta sovitulla kurssilla osakkeisiin ja täten saada korkeampi tuottopotentiali kuin pelkästä velkakirjasta. Mikäli vaihto-oikeus ei toteudu, sijoittaja voi pitää sijoituksen juoksuajan loppuun asti ansaiten samalla korkotuloa. Vaihtovelkakirjan riski sijoittuu osakkeiden ja joukkovelkakirjalainojen väliin. Vaihtovelkakirjojen likviditeetti on heikompi kuin perinteisten joukkovelkakirjalainojen. Vaihtovelkakirjalainoihin ei liity vakuusvaadetta tai muita vastaavia taloudellisia sitoumuksia. Positiivisissa markkinaolosuhteissa alla olevan osakkeen kurssi sekä vaihtovelkakirjalainan arvo nousevat. Negatiivisissa markkinaolosuhteissa osakkeen arvo sekä vaihtovelkakirjan arvo laskevat.

Optiolaina on joukkovelkakirjalaina, johon sisältyy oikeus ostaa lainan liikkeeseenlaskijayrityksen osakkeita tiettyinä aikoina määrättyyn hintaan.

Lainalla ja optiolla voidaan käydä jälkimarkkinoilla kauppaa erikseen. Vaihtovelkakirjalainan tavoin optiolainan kuponkikorko on alhaisempi kuin tavallisen joukkovelkakirjalainan, koska osa kuponkikorosta on käytetty osakeoption ostamiseen.

Optiolainaan sisältyy vipuvaikutus ja erityisesti sen optio-osuuteen voi kohdistua isoja hintavaihteluita. Optiolainan riski sijoittuu osakkeiden ja joukkovelkakirjalainojen väliin. Optiolainan likviditeetti on heikompi kuin perinteisten joukkovelkakirjalainojen. Optiolainoihin ei liity vakuusvaadetta tai muita taloudellisia sitoumuksia. Positiivisissa markkinaolosuhteissa option kurssi sekä optiolainan arvo nousevat. Negatiivisissa markkinaolosuhteissa option arvo sekä optiolainan arvo laskevat.

Johdannaiset

Johdannaissopimuksia ovat optiot, termiinit, futuurit, vaihtosopimukset, näiden yhdistelmät ja / tai muut vastaavat sopimukset. Johdannaissopimukset voivat olla vakioituja tai vakioimattomia (OTC-johdannaiset).

Johdannaissopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka arvo voi riippua sopimuksen kohde-etuuden arvon muutoksista, hintavaihtelusta (volatiliteetista), korkotason vaihtelusta, sopimuksen eräntymisajasta tai muusta johdannaisten arvoon vaikuttavasta tekijästä. Johdannaissopimuksen kohde-etuutena voi olla esim. osake, valuutta, korko, hyödyke, luottoriski, indeksi tai tällaisen kohde-etuuden hinnan kehitystä kuvaava tunnusluku. Johdannaisinstrumenttien voimassaoloaika vaihtelee hyvin lyhyestä ajanjaksosta useisiin vuosiin.

Kohde-etuuden arvon muutoksen, eli markkinariskin lisäksi johdannaissopimusten arvoon ja sopijapuolten suoritusvelvollisuuksien määrään, ajoitukseen ja toteutukseen voivat vaikuttaa mm. lainsäädännön muutokset sekä vastapuolen maksukyvyttömyydestä johtuva suorituksen viivästyminen ja luottotappion riski.

Johdannaissopimuksen lopullinen tuotto riippuu valitun kohde-etuuden kehityksestä. Johdannaisinstrumentin tuottoon vaikuttavat myös muut sopimuksen ehdoissa mahdollisesti mainitut tekijät sekä mahdollisesti vaadittavaan vakuuden asettamiseen liittyvät kustannukset. Etenkin vakioimattomien johdannaissopimuksen ehtojen muuttaminen tai sopimuksen päättäminen kesken sopimuskauden tai oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen kolmannelle osapuolelle saattaa viedä aikaa ja aiheuttaa kustannuksia. Sopimusvelvoite täytetään lähtökohtaisesti toimittamalla kohde-etuus tai suorittamalla sopimuksen arvo rahassa lunastuspäivänä. Johdannaisiin yleensä liittyy vipuvaikutusta.

Koska johdannaiset ovat kohde-etuutta koskevia sopimuksia, yllä kuvatut kohde-etuuksiin liittyvät riskit ja niistä aiheutuvat hinnanvaihtelut vaikuttavat suoraan johdannaisten arvoon. Johdannaiset ovat luonteeltaan hyvin herkkiä hintamuutoksille. Niiden käyttäytyminen erilaisissa markkinatilanteissa vaihtelee huomattavasti ja on riippuvainen kunkin johdannaisten ominaispiirteistä ja jäljellä olevasta eräntymisajasta. Eräntymispäivän lähestyessä johdannaisten hintaliikkeet ovat yleensä suurimmat, jos johdannaisten toteutushinta on lähellä silloista markkinahintaa. Epälikvideihin johdannaisiin saattaa liittyä suuria hinnoittelu- ja likviditeettiriskejä. Johdannaissopimuksista voi tyypistä riippuen aiheutua sijoittajalle muita taloudellisia sitoumuksia tai velvoitteita kuin hankintakustannus, ja hankintaan voi liittyä vakuusvaatimus tai muita velvoitteita. Johdannaissopimuksen arvo voi muuttua nopeasti ja voimakkaasti, jolloin mahdollinen vakuusvaje voidaan joutua kattamaan kolmannen osapuolen tarjoamalla lisävakuuksilla. Vakuus voidaan myös joutua realisoimaan. Johdannaisten likviditeettiin saattaa sisältyä rajoituksia. Vieraan valuutan määräisiin johdannaisten arvoihin vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset. Johdannaissopimuksista voidaan muodostaa yhdistelmiä. Yksittäisen johdannaissopimuksen ehdot voivat olla sellaisia, että voitto-/tappiomahdollisuus voi kasvaa hyvin suureksi. Tappioriski voi tietyissä strategioissa muodostua teoriassa rajattomaksi.

Sijoitusrahastot ja erikoissijoitusrahastot

Yllä kuvattuihin rahoitusvälineisiin ja niiden yhdistelmiin voidaan tehdä sijoituksia useimmiten suorien sijoitusten lisäksi myös rahastojen kautta. Rahaston omistavat siihen sijoittaneet sijoittajat osuuksiensa suhteessa. Rahastoa hoitava rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja kerää yksityishenkilöiden ja yhteisöjen varoja yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri arvopapereihin, jotka muodostavat rahaston. Rahasto voi olla sijoitusrahastolain mukaisesti sijoitukset hajauttava sijoitusrahasto (UCITS-rahasto) tai vaihtoehtorahasto, joiden sijoitustoiminnalle ei ole laissa asetettu hajautusvaatimuksia (mm. erikoissijoitusrahastot ovat vaihtoehtorahastoja).

Voitonjakoon perustuvan jaottelun mukaan rahastot jaetaan rahastoihin, jotka jakavat voittoa vuosittain sekä kasvurahastoihin, joissa voitto kasvattaa rahasto-osuuden arvoa. Samassa rahastossa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia. Kiinteistöihin sijoittavilla rahastoilla on ainoastaan tuotto-osuuksia. Rahasto sijoittaa rahasto-osuuksien myynnistä saamansa varat rahaston säännöissä ilmaistua sijoitusstrategiaa noudattaen.

Sijoitusrahaston tai erikoissijoitusrahaston säännöt määrittävät sijoituspolitiikan. Rahaston säännöistä ilmenevät rahaston sijoitustoiminnan tavoitteet ja rajoitukset. Sijoituskohteen valinnan mukaan sijoitusrahastot voidaan jaotella osakerahastoihin, yhdistelmärahastoihin, pitkän koron rahastoihin, keskipitkän koron rahastoihin, lyhyen koron rahastoihin ja kiinteistörahastoihin. Rahastojen käyttäytyminen eri markkinatilanteissa sekä niiden hintavolatiliteetti vaihtelevat sen mukaisesti, mihin omaisuusluokkaan rahasto sääntöjensä puitteissa sijoittaa.

Rahastoyhtiön on lunastettava rahasto-osuudet sijoittajalta vaadittaessa. Rahaston varoista voidaan periä rahaston toimintaan liittyviä kuluja, kuten esim. hallinnointi- ja säilytys- ja säilytysyhteisöpalkkioita, joiden suuruus vaihtelee rahastosta riippuen, ja ne yksilöidään rahastoesitteellä. Rahastot eivät lähtökohtaisesti ole pääomaturvattuja, eli on mahdollista, että ne menettävät merkittävän osan arvostaan niiden riskitasosta riippuen. Rahastojen enimmäistappio on kuitenkin rajattu sijoitettuun pääomaan. Rahastoihin ei liity vakuusvaateita tai muita vastaavia taloudellisia sitoumuksia.

Rahaston riskitaso riippuu rahaston sijoitusstrategiasta. Sijoitettavien varojen hajauttaminen useampaan kuin yhteen toisistaan riippumattomaan sijoituskohteeseen pienentää rahaston kokonaisriskiä suhteessa yksittäiseen sijoituskohteeseen (ns. korrelaatio-efekti). Rahastot ovat pääsääntöisesti likvidejä päivittäin, mutta rahastojen likvidiyyttä voi olla rajoitettu rahaston säännöissä esimerkiksi poikkeuksellisten markkinatilanteiden varalta rahasto-osuudenomistajien edun vuoksi tai rahaston harjoittaman sijoituspolitiikan vuoksi. Lisäksi erikoissijoitusrahastojen osuuksien lunastukset voivat olla mahdollisia harvemmin, säännöissä määriteltynä ajankohdina, kuten kuukausittain tai neljännesvuosittain. Rahastoihin ei yleensä liity vipuvaikutusta.

Vaihtoehtoiset sijoitukset, mukaan lukien kommandiittiyhtiömuotoiset vaihtoehtorahastot

Vaihtoehtoisiksi sijoituksiksi luetaan yleensä vakiintuneiden arvopaperiluokkien (rahamarkkinainstrumentit, joukkovelkakirjat, osakkeet, johdannaiset, warrantit, sijoitusrahastot, ETF:t, ETP:t) ulkopuolelle jäävät sijoitukset, kuten infrastruktuurihankkeet, kiinteistöinvestoinnit ja -rahastot, pääomarahastot, listaamattomat yhtiöt, hyödykkeet ja absoluuttisen tuoton rahastot, mutta niille ei ole olemassa yksiselitteistä ja tyhjentävää määritelmää. Vaihtoehtoisilla sijoituskohteilla on usein vapaammat sijoitusmahdollisuudet kuin vakiintuneilla arvopaperiluokilla ja niiden sääntelykehikko saattaa poiketa merkittävästi totutusta. Vaihtoehtoisten sijoitusten riskit poikkeavat usein perinteisistä sijoituksista.

Kommandiittiyhtiömuotoinen vaihtoehtorahasto (ky-rahasto) on Suomessa yleensä määräaikainen kommandiittiyhtiö, jossa on osakeyhtiömuotoinen vastuunalainen yhtiömies. Sijoittajat ovat kommandiittiyhtiön äänettämiä yhtiömiehiä, joilla ei sijoitusneuvostoa lukuun ottamatta välttämättä ole mahdollisuutta vaikuttaa rahaston toimintaan. Ky-rahaston hoitamisesta vastaa hallinnointiyhtiö. Ky:n perustamisasiakirja on yhtiösopimus ja rahaston toimintaa määrittää tarkemmin sijoittajien, rahaston ja vastuunalaisen yhtiömiehen välillä solmittu rahastosopimus.

Ky-rahastoon annetaan sijoitussitoumus, jonka mukainen pääoma sitoutuu vähitellen rahaston tarpeiden mukaan. Sijoittajan antama sijoitussitoumus on peruuttamaton. Pääomakutsut on maksettava lyhyellä aikataululla riippumatta sijoittajan sen hetkisestä taloudellisesta asemasta ja seuraamus pääomakutsun laiminlyömisestä on erittäin ankara. Rahaston varoista peritään sen toimintaan liittyvät kulut, kuten hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, joiden suuruus vaihtelee rahastosta riippuen, ja ne yksilöidään avaintietoesityksessä.

Tyypillisesti ky-rahasto on suljettu sen jälkeen, kun etukäteen asetettu varainkeruu-aika on kulu- nut umpeen tai kun tavoiteltu pääoma on sijoitussitoumuksina kerätty sijoittajilta. Suljettuun rahastoon ei lähtökohtaisesti voi tehdä uusia sitoumuksia. Rahastojen toiminta-aika on yleensä ennalta määrätty. Tyypillinen toiminta-aika on yli kymmenen vuotta ja rahaston toimikautta voidaan usein myös jatkaa. Sijoittajan sijoitus ky-rahastoon on luonteeltaan epälikvidi. Sijoitusta ei yleensä voi lunastaa kesken sijoitusajan. Varojenjaon ajoitusta tai määrää rahastosta ei voida varmuudella ennakoita. Jos sijoittaja voi rahaston vastuunalaisen yhtiömiehen suostumuksella myydä osuutensa rahastossa sen toimikauden aikana, sijoittaja kantaa itse riskin siitä, että ostajaa ei löydy tai osuudesta ei saada käypää hintaa.

Ky-rahaston sijoitustoimintaan liittyy riski sijoitetun pääoman menettämisestä. Sijoituskohteita ei ole ennalta määrätty ja rahasto ja sen kohde-rahastot voivat joutua kilpailemaan tarjolla olevista sopivista sijoitusmahdollisuuksista. Mahdollinen vajaa sijoitusaste voi vaikuttaa rahaston kokonaistuottoon epäedullisesti. Rahaston sijoitustoiminnan hoitaminen riippuu myös suppeasta määrästä vaihtoehtorahaston hoitajan avainhenkilöitä ja muutokset henkilöstössä voivat vaikuttaa rahaston toiminnan tuloksellisuuteen. Sama voi koskea ky-rahaston kohderahastoja.

Ky-rahaston ja sen sijoitusten verokohtelu voi myös olla tulkinnanvaraista ja/tai muuttua ajan mittaan haitallisella tavalla.

Vaihtoehtoiset sijoitukset tuovat tyypillisesti hajautushyötyjä perinteisiin omaisuusluokkiin (kuten osakkeet ja korkosijoitukset) nähden. Vaihtoehtoisten omaisuusluokkien tuottokehitys voi poiketa huomattavasti osake- ja korkomarkkinoiden kehityksestä. Vaihtoehtoisten sijoitusten avulla arvopaperisalkulle voidaan tavoitella lisätuottoja ja/tai parantaa hajautusta, sillä vaihtoehtoisten sijoitusten tuotot eivät ole riippuvaisia vakiintuneiden sijoitusluokkien tuotoista.

Vaihtoehtoisten sijoitusten väliset erot tuotto- ja riskiominaisuuksissa voivat olla suuria. Matalamman riskitason tuotteita ovat yleisimmin kiinteistösijoitukset ja infrastruktuurihankkeet, joiden kassavirrat ja tuotot ovat vakaita konkreettisten fyysisten kohteiden ja pitkään sitoutuneen pääoman ansiosta. Pääoman pitkä sitoutumisaika kuitenkin heikentää sijoituksen likviditeettiä. Pääomarahastoihin ja listaamattomiin yhtiöihin sijoittamisen tuotto- ja riskiominaisuudet taas ovat verrattavissa korkeamman riskin listattuihin osakkeisiin, joiden likviditeetti on matala. Pääomarahastojen ja listaamattomien yhtiöiden hinnanvaihteluun ja likviditeettiin liittyvä riski on korkea. Osassa vaihtoehtoisista sijoitustuotteista hyödynetään vipuvaikutusta (esim. futuureilla toteutettavat sijoitusstrategiat). Vaihtoehtoiset sijoitukset eivät ole pääomaturvattuja, eli on mahdollista, että ne menettävät merkittävän osan arvostaan. Vaihtoehtoisten sijoitusten enimmäistappio on kuitenkin rajattu sijoitettuun pääomaan.

Hyödykkeet, kuten raaka-aineet ja arvometallit eivät tuota sijoittajalle kassavirtaa vaan niiden hyödyt perustuvat odotettuun arvonnousuun ja salkkua suojaavaan vaikutukseen. Hyödykkeiden tuotot eivät ole voimakkaasti keskenään riippuvaisia, sillä niiden hinnanmuodostukseen vaikuttavat tekijät ovat erilaisia. Hyödykkeiden hinnanvaihteluun liittyvä riski on korkea. Eri hyödykkeillä voi lisäksi olla hyvin erilaista hintakehitystä, joka saattaa liittyä kansainväliseen kysyntään, tarjontaan tai sääoloihin.

Absoluuttisen tuoton rahastojen toiminta on usein vähemmän säänneltyä kuin muiden rahastojen, joten niille on mahdollisuus asettaa erilaisia tuotto- ja riskitavoitteita. Ne voivat käyttää perinteisiä rahastoja tehokkaammin johdannaisstrategioita, velkavipua, lyhyeksi myyntiä ja erilaisia vaihtosopimuksia. Matalariskisempien absoluuttisen tuoton rahastojen tavoitteena on saavuttaa vakaa positiivinen tuotto riippumatta siitä, ovatko osake- tai korko- tai kiinteistömarkkinat nousussa tai laskussa. Korkeimman riskin absoluuttisen tuoton rahastot taas tavoittelevat merkittävästi korkeammalla riskinotolla erittäin korkeaa tuottoa. Monimutkaisten strategioiden

vuoksi absoluuttisen tuoton rahastojen kokonaisriskit koostuvat useista riskeistä (esimerkiksi osake-, korko-, luotto-, johdannais-, likviditeetti-, vastapuoliriski), joiden yhteisvaikutusta sijoittajan saattaa olla vaikea arvioida.

Vaihtoehtoisissa sijoituksissa likviditeetti on tyypillisesti alhaisempi tai olematon.

ETF

ETF (Exchange Traded Fund) on säännellyllä markkinalla (pörssissä tai vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä) kaupankäynnin kohteena oleva rahasto, jonka kurssikehitys seuraa valittua indeksiä tai muuta kohde-etuutta.

ETF-rakenteet ovat erilaisia ja vaihtelevat liikkeenlaskijakohtaisesti. ETF:iä hallinnoi ja laskee liikkeeseen erillinen ETF-liikkeeseenlaskija, joka on usein jonkin suuren ulkomaisen pankin tai muun finanssimarkkinoilla toimivan yrityksen tätä varten perustama tytäryhtiö. ETF:n liikkeenlaskija ostaa sijoittajan varoilla arvopapereita, jotka tulevat ETF:n omistukseen. Sijoittajat puolestaan omistavat sijoituksensa mukaisen määrän osuuksia ETF:sta. ETF:n varat ovat erillään ETF:n liikkeenlaskijan omista varoista. Mikäli liikkeenlaskija tulee maksukyvyttömäksi konkurssin tai muun syyn vuoksi, ETF:n varat ovat edelleen sijoittajan omaisuutta. ETF:ien tavoitteena on seurata indeksin kehitystä. Tyypillisesti indeksit ovat osake- tai korkoindeksejä. Joidenkin ETF:ien tavoitteena saattaa olla myös seurata valittua indeksiä vivutettuna, jolloin ETF seuraa indeksin kehitystä, mutta ETF:n arvonmuutokset ovat esimerkiksi kaksin- tai kolminkertaisia verrattuna indeksin arvonmuutoksiin. Käänteisten ETF:ien tavoitteena on seurata indeksin kehitystä käänteisesti, jolloin indeksin arvon nouseminen johtaa ETF:n arvon alenemiseen ja vastaavasti indeksin arvon aleneminen johtaa ETF:n arvon nousuun. ETF:t eivät ole pääomaturvattuja, eli on mahdollista, että niihin sijoitetusta pääomasta menetetään merkittävä osa.

ETF:ien käyttäytyminen eri markkinatilanteissa vaihtelee sen mukaisesti, mihin indeksiin ETF on sidottu. Osake-ETF:t yleensä nousevat, kun osakemarkkinat yltävät positiivisiin tuottoihin ja päinvastoin laskumarkkinassa. Korko-ETF:t mukailevat joukkolainojen käyttäytymistä eri markkinatilanteissa. Yleisen korkotason laskiessa korko-ETF:ien tuotot nousevat ja korkotason noustessa korko-ETF:ien tuotot saattavat painua negatiivisiksi. Useissa ETF:issä on mahdollista valita joko tuotto- tai kasvuosuuksia, joista kasvuosuuksien tuottokehitys on kerääntyvien osinkojen ja koronmaksujen kautta tasaisempaa.

Euroopassa ETF-kaupankäynnin erityispiirteenä on, että suuret sijoittajat tekevät ETF-kauppoja myös pörssin ulkopuolella ns. OTC (Over The Counter) -markkinoilla. Tällöin esim. instituutiosijoittaja tekee ETF-kaupat suoraan liikkeeseenlaskijan tai markkinatakaajan kanssa. Markkinatakaaja voi olla esimerkiksi pankkiiriliike, joka on sitoutunut pörssin aukioloaikana tarjoamaan likviditeettiä ETF:lle. Pääomiltaan pienempiin sekä harvinaisempiin indekseihin sidottuihin ETF:iin voi liittyä pienistä kaupankäyntivolyyymeistä aiheutuva likviditeettiriski.

Käytännössä markkinatakaaja on sitoutunut pitämään tietyn määrän ETF-osuuksia sekä myynti- että ostolaidalla. Useimmissa tapauksissa myös osto- ja myyntitarjouksen välinen enimmäiseron ennalta sovittu. ETF-tuotteita voidaan rakentaa pääasiassa kahdella eri toteutustavalla: arvopaperipohjaisina (fyysinen) tai johdannaispohjaisina (synteettinen). Molempiin näistä kohdistuu vastapuoliriski (esimerkiksi jos fyysisten ETF-tuotteiden säännöt sallivat osakelainauksen), mutta erityisesti vastapuoliriski koskee synteettisiä ETF-tuotteita ja kohdistuu vastapuolen kykyyn toteuttaa sille asetetut veloitteet. Liikkeeseenlaskija pyrkii hallitsemaan tuotteisiin liittyvää vastapuoliriskiä erilaisilla vakuusvaateilla.

ETF:t vaativat muiden pörssinoteerattujen rahoitusvälineiden tapaan säilytystilin, jonka lisäksi ETF-kaupoista sijoittaja joutuu maksamaan palveluntarjoajan määrittelemät kaupankäyntikulut. ETF:iin ei liity vakuusvaateita tai muita vastaavia taloudellisia sitoumuksia.

ETC

ETC:t (Exchange Traded Commodity) ovat pörssinoteerattuja raaka-aineita, joilla voidaan käydä kauppaa pörssissä samalla tavoin kuin osakkeilla. ETC:n kurssikehitys seuraa esim. kohde-etuutena olevan raaka-aineen tai raaka-ainekorin hintaa. Mikäli ETC on toteutettu raaka-ainejohdannaisilla, vaikuttavat sijoittajan saamaan kokonaistuottoon myös rullausvoitot tai -tappiot. Rullauksella tarkoitetaan toimenpidettä, jossa ETC myy erääntyvää raaka-ainefutuuria ja ostaa myöhemmin erääntyvää tilalle.

ETC:n riskejä ovat muun muassa markkina-, luotto-, valuutta- ja vastapuoliriski. Markkinariski liittyy kohde-etuuden hintakehitykseen. Pääoma voi laskea tai sen voi teoriassa menettää kokonaan, jos ETC:n kohde-etuutena olevan raaka-aineen tai raaka-ainekorin hinta laskee. Sijoitusstrategiasta riippuen hinnanmuutos voi tietyillä ETC:illä olla suurempi kuin kohde-etuuden hinnanmuutos. Luottoriski koskee liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukykyä. Valuuttakurssiriski tulee

huomioida kohde-etuuden valuutan sekä noterausvaluutan suhteen. ETC:t eivät ole pääomaturvattuja, eli on mahdollista, että niihin sijoitetusta pääomasta menetetään merkittävä osa. Vastapuoliriski koskee erityisesti johdannaisilla toteutettuja ETC-tuotteita ja kohdistuu vastapuolen kykyyn toteuttaa sille asetetut veloitteet. Liikkeeseenlaskija pyrkii hallitsemaan tuotteisiin liittyvää vastapuoliriskiä erilaisilla vakuusvaateilla.

ETC:ihin liittyvä hintavolatiliteetti voi olla korkea ja niihin voi liittyä vipuvaikutusta. ETC:t eivät ole pääomaturvattuja, eli on mahdollista, että ne menettävät merkittävän osan arvostaan. ETC:ihin kohdistuva enimmäistappio on kuitenkin rajattu sijoitettuun pääomaan. ETC:t vaativat muiden pörssinoteerattujen rahoitusvälineiden tapaan säilytystilin, jonka lisäksi ETC-kaupoista sijoittaja joutuu maksamaan palveluntarjoajan määrittelemät kaupankäyntikulut.

Käänteiset ETC:t ovat rakenteita, joiden kurssikehitys seuraa päivätasolla käänteisesti kohde-markkinaa tai -etuutta. Indeksien arvon nousuminen johtaa ETC:n arvon alenemiseen ja vastaavasti indeksien arvon aleneminen johtaa ETC:n arvon nousemiseen.

ETN

ETN-tuotteet (Exchange Traded Note) ovat pörssinoteerattuja arvopapereita, joihin lähtökohteisesti liittyy liikkeeseenlaskijariski toisin kuin rahastomuotoisissa ETF-tuotteissa. Ostaessaan ETN-tuotteen sijoittaja saa liikkeeseenlaskijan lupauksen kohdeindeksin mukaisesta tuotosta. ETN on oikeudelliselta muodoltaan velkakirja, johon on liitetty johdannainen. Siten siihen liittyy riski liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukykyä. ETN:ään sijoitetuilla varoilla liikkeeseenlaskija ei kuitenkaan osta kohdeindeksissä olevia arvopapereita, joten liikkeeseenlaskijan tullessa maksukyvyttömäksi konkurssin tai muun syyn vuoksi sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman kokonaan tai osittain. Näin ollen ETN:t eivät ole pääomaturvattuja. ETN:iin voi liittyä pienistä kaupankäyntivolyyymeistä aiheutuva likviditeettiriski. ETN:iin ei liity vakuusvaateita tai muita vastaavia taloudellisia sitoumuksia. Sen sijaan ETN:iin voi liittyä vipuvaikutusta.

ETN-tuotteet seuraavat valitun kohde-etuuden hintakehitystä ja niillä käydään kauppaa pörssin aukioloaikoina vallitsevaan kurssitasoon. ETN-tuotteiden avulla voidaan rakentaa tuotteita, joita ETF-rakenteella ei ole mahdollista toteuttaa. Esimerkiksi volatiliteetti-indeksejä seuraavat tuotteet ovat usein ETN-rakenteisia.